

ECDC: uitmuntten in de preventie en bestrijding van infectieziekten

Het Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding (ECDC), dat in 2005 is opgericht, is het agentschap van de Europese Unie dat verantwoordelijk is voor het versterken van Europa's verdediging tegen infectieziekten. Het is gevestigd in Stockholm (Zweden).

De opdracht van het ECDC bestaat uit het opsporen, beoordelen en meedelen van informatie over reeds aanwezige en zich ontwikkelende risico's voor de menselijke gezondheid als gevolg van infectieziekten en het ondersteunen en helpen coördineren van de paraatheid en het reactievermogen van de lidstaten van de Europese Unie.

© Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding, 2011

ISBN 978-92-9193-259-7

doi:10.2900/42437

ECDC: uitmunten in de preventie en bestrijding van infectieziekten

Inhoud

ECDC — Levens helpen redden	3
Ondersteuning voor paraatheid en reactie — Klaar wanneer nodig	4
Surveillance — Wij verzamelen en analyseren de gegevens	8
Wetenschappelijk advies — Bewijs voor actie	10
Capaciteit en communicatie op het vlak van volksgezondheid — Wij luisteren en reageren	14
Ziekteprogramma's van het ECDC — Waarmee houden wij ons bezig?	18
Infectieziekten — Enkele belangrijke bedreigingen	20
Welke rol kunt u spelen?	22
Belangrijke feiten over het bestuur	24
Samenwerking met onze partners	26

„Als volksgezondheidswerkers hebben de medewerkers van het ECDC de taak de gezondheid van de mens te beschermen en te verbeteren. Wij willen excelleren, omdat we geloven in het belang van de volksgezondheid.”

Marc Sprenger, directeur van het ECDC

ECDC — Levens helpen redden

Infectieziekten zijn onze zaak. We moeten waakzaam, efficiënt en effectief zijn, want er hangt veel van ons af. Infectieziekten kennen geen grenzen. Europese regeringen zien daarom in dat surveillance en beoordeling van risico's voortdurend nodig zijn om een sterke en betrouwbare verdedigingslinie op te werpen voor alle Europeanen.

Ons wetenschappelijke werk is nauw verbonden met dat van gezondheidsministeries, nationale volksgezondheidsinstellingen en onderzoekers, artsen en managers op het gebied van volksgezondheid in alle landen van Europa. In ons dagelijks contact met hen wisselen we informatie uit en bieden we analyses, richtsnoeren en technische ondersteuning.

Europa beschermen tegen infectieziekten is niet een kwestie van toeval. Het ECDC bouwt op goed gecoördineerde waarschuwings- en reactiesystemen voor de volksgezondheid, zorgvuldige onafhankelijke wetenschappelijke bewijsvoering en analyse, het vermogen om snel en resoluut in actie te komen en deskundigheid op het gebied van communicatie, zodat betrouwbare informatie snel terechtkomt bij wie die nodig heeft. Alle centrale activiteiten en al het veldwerk van het ECDC zijn zodanig georganiseerd dat ze deze essentiële functies voor de volksgezondheid ondersteunen en versterken, om zo toegevoegde waarde te bieden aan de door de landen ondernomen reacties, vooral in financieel moeilijke tijden, en zo levens te helpen redden.

Het ECDC is een wetenschappelijk en technisch agentschap, geen politiek orgaan. Het is onze taak de Europese Commissie, het Europees Parlement en nationale beleidsmakers op het gebied van gezondheid het advies en bewijs

te geven dat zij nodig hebben om beslissingen en maatregelen te nemen om de volksgezondheid te beschermen.

Het is heel bijzonder om hier te werken. Niet alleen omdat we de voorhoede vormen in de preventie en bestrijding van infectieziekten in Europa, maar ook vanwege van het enthousiasme, de diversiteit en de professionaliteit van ons team.

Het ECDC is uniek. We zijn er trots op de spil te zijn in het omvangrijke Europese netwerk van toegewijde volksgezondheidsspecialisten, wetenschappers, microbiologen en epidemiologen (meer dan 10 000 personen) die met ons en andere partners, waaronder de WHO, samenwerken om mensen te beschermen tegen de gevaren van infectieziekten. We werken hard aan de vervolmaking van deze inspanningen, zodat we het vertrouwen en de steun van Europa ook in de toekomst waardig blijven.

Met deze brochure nodig ik u uit meer te weten te komen over hoe we werken, wat we doen en wat we te bieden hebben.

Marc Sprenger, directeur van het ECDC

Medewerkers van het ECDC komen dagelijks bijeen om ziekte-uitbraken te volgen

Ondersteuning voor paraatheid en reactie — Klaar wanneer nodig

Elke ochtend komen deskundigen van het ECDC bijeen in het crisiscentrum (CC), de spil van het systeem voor vroegtijdige waarschuwing en reactie van de EU. Dit beveiligde berichtensysteem van de Europese Commissie staat in verbinding met gezondheidsinstanties in heel Europa en andere relevante belanghebbenden. Het dagelijkse overleg van ECDC-medewerkers omvat het volgende:

- het doornemen van het laatste nieuws en updates over uitbraken van infectieziekten in Europa en elders in de wereld;
- bespreking en evaluatie van „signalen” van mogelijke nieuwe uitbraken, opgepikt uit de media of afkomstig uit directe verslagen van epidemiologen en gezondheidsinstanties over de hele wereld;
- snelle beoordeling van de waarschijnlijke betekenis van nieuwe bedreigingen;
- behandeling van informatieverzoeken van landen;
- overzicht van de voortgang van lopende activiteiten gericht op het indammen van de verspreiding van actuele uitbraken; en
- uitwisseling van informatie, ervaringen en wetenschappelijke adviezen met lidstaten en de Europese Commissie.

Na de bijeenkomst worden relevante gegevens en adviezen verspreid onder volksgezondheidswerkers en het algemene publiek.

Sinds de oprichting van het agentschap in 2005 zijn de systemen voor paraatheid en reactie op noodsituaties van het ECDC voortdurend ontwikkeld en verbeterd via beraadslagingen met onafhankelijke deskundigen uit alle EU-lidstaten en elders, herzien door bestuursorganen, getest tijdens wereldwijde en regionale simulatieoefeningen en in de praktijk toegepast. Voorbereid zijn op crises is net zo belangrijk als erop reageren wanneer ze daadwerkelijk plaatsvinden. Het ECDC investeert enorm in hulp aan de lidstaten bij het opzetten van hun eigen crisiscentra en het versterken van de paraatheid op nationaal niveau.

Instrumenten voor inlichtingen over epidemieën – op zoek gaan naar vroege waarschuwingen

Een van de sterke punten van het ECDC is het vermogen om risico's op infectieziekten te detecteren en er snel op te reageren. Het ECDC heeft een veilig webgebaseerd communicatieplatform (EPIS) ontwikkeld, dat internationale uitwisseling van technische informatie en vroegtijdige waarschuwingen over uitbraken van infectieziekten mogelijk maakt. Via EPIS kunnen epidemiologen en microbiologen die op verschillende ziekte-terreinen werkzaam zijn, collega's in andere landen wijzen op urgente kwesties en hun inzichten en wetenschappelijke analyses in de onlinefora met elkaar delen.

Uitbraken van via voedsel overdraagbare ziekten

Het ECDC ondersteunt en faciliteert diverse multinationale onderzoeken naar uitbraken die door het netwerk voor via voedsel en water overdraagbare ziekten en zoönoses zijn gedetecteerd. Deze gezamenlijke activiteiten hebben geleid tot een snelle en efficiënte uitwisseling van informatie tussen relevante partners, zowel instanties op het gebied van volksgezondheid en voedselveiligheid in de lidstaten als belangrijke spelers op EU-niveau, zoals het systeem voor snelle waarschuwingen over levensmiddelen en diervoeders (Rapid Alert System for Food and Feed, RASFF) en de Europese Commissie. Het tijdig uit de markt halen van besmet voedsel in de lidstaten heeft gezorgd voor de bescherming van consumenten in heel Europa.

Migratie en infectieziekten

Het probleem van migratie en gezondheid staat de laatste jaren hoog op de Europese agenda. De politieke overtuiging van de EU wordt weerspiegeld in beleidsinstrumenten die de toegang van migranten tot de gezondheidszorg moeten waarborgen, en in het Europese Volksgezondheidsprogramma (2003-2008) en het tweede communautaire actieprogramma op het gebied van de volksgezondheid (2008-2013) van de Europese Commissie. Dit laatste programma bevat projecten over gezondheidsongelijkheden, over de gezondheidstoestand en infectieziektelast van migranten en over modellen voor de verstrekking van gezondheidszorg aan illegale migranten. Het ECDC investeert ook al enkele jaren in de verbetering van het inzicht in de relatie tussen migratie en volksgezondheid. Er kan echter nog meer worden gedaan om de gezondheid en de behoefte aan gezondheidszorg van migranten aan te pakken. In de komende jaren streeft het ECDC ernaar de surveillance en controle van infectieziekten te verbeteren met als doel te waarborgen dat preventie- en bestrijdingsprogramma's beantwoorden aan veranderende migratiepatronen en de epidemiologie van infectieziekten, en te waarborgen dat gezondheidszorgdiensten beantwoorden aan de specifieke behoeften van migrantenpopulaties.

Mensen verplaatsen zich meer dan ooit

„De mensen hier zijn heel enthousiast! De medewerkers zijn een afspiegeling van de diversiteit van de regio en voor mij zijn ze de personificatie van de bijzonder waardevolle gedachte van de Europese Unie, namelijk in vrede samenwerken.”

Andrea Ammon, adjunct-directrice

Surveillance – Wij verzamelen en analyseren de gegevens

De kern van het ECDC is de surveillance van infectieziekten: het verzamelen, evalueren, analyseren en verspreiden van relevante wetenschappelijke en technische gegevens. Dit gebeurt via het Europese surveillancesysteem TESSy. TESSy verschaft Europese landen wetenschappelijke informatie over infectieziekten, zodat ze beter en gericht kunnen reageren.

Surveillance is een gezamenlijke activiteit van de lidstaten en de vele deskundigen en instellingen op het gebied van volksgezondheid die aan de databanken bijdragen. Alle landen zijn op grond van EU-wetgeving verplicht om routinematig surveillancegegevens over een overeengekomen lijst met 49 infectieziekten aan het ECDC te verstrekken en melding te maken van uitbraken die zich naar andere EU-landen kunnen verspreiden.

In de databank wordt informatie afkomstig van een groot aantal, voorheen op zichzelf staande, ziektespecifieke datasurveillancenetwerken opgenomen en geïntegreerd. Europese gegevens over infectieziekten zijn hierdoor gemakkelijker toegankelijk geworden en er is één loket ontstaan.

Het ECDC voegt de epidemiologische gegevens samen, analyseert ze en stelt rapporten op die zowel een EU-overzicht als waardevolle en relevante vergelijkingsinformatie over de afzonderlijke lidstaten bevatten.

TESSy: een rijke bron van informatie

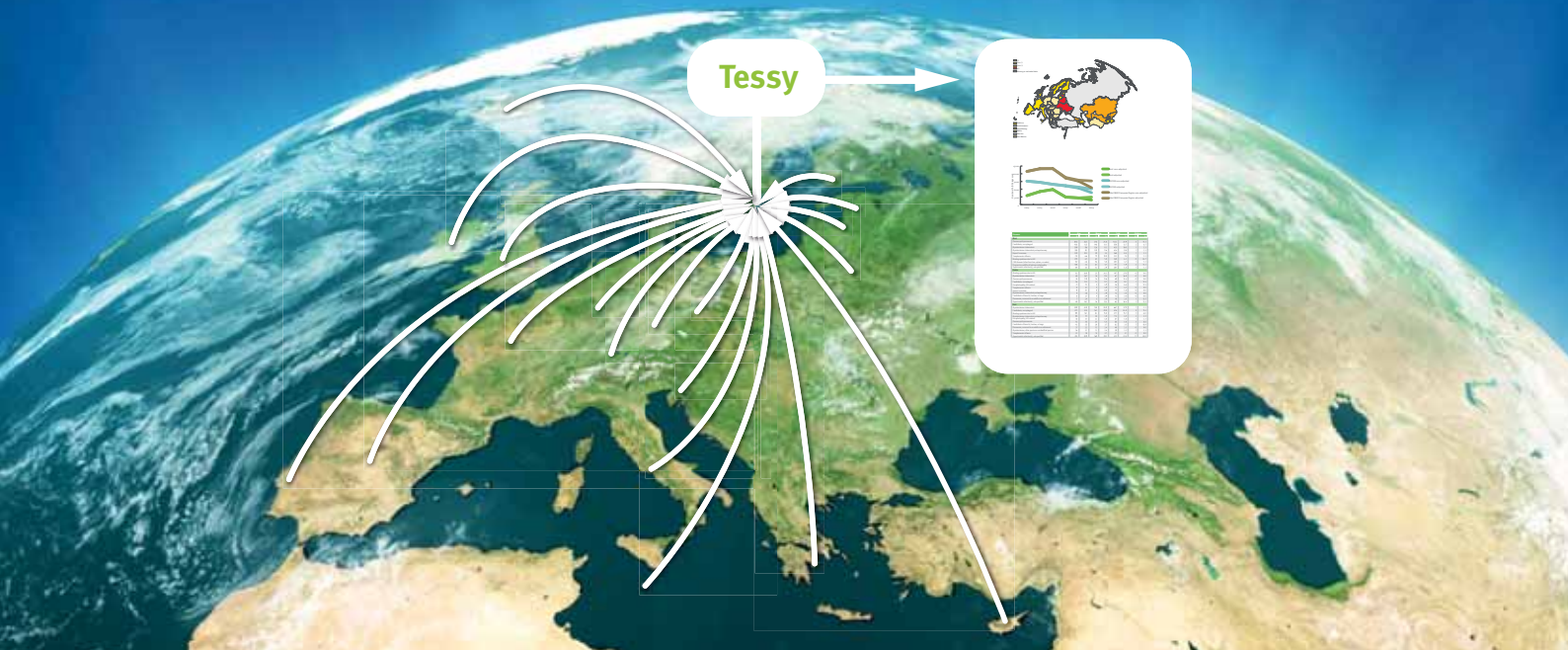
TESSy is een uiterst flexibel, geïntegreerd en interactief systeem waarmee naar specifieke gegevens kan worden gezocht en internationale vergelijkingen kunnen worden

gemaakt. Geselecteerde resultaten worden op gebruiksvriendelijke wijze weergegeven in diverse downloadbare indelingen, bijvoorbeeld tabellen, afbeeldingen en kaarten.

Elk jaar publiceert het ECDC het *Epidemiologisch jaarverslag*, een unieke publicatie met vergelijkingscijfers over infectieziekten in Europa. De cijfers worden niet alleen gebruikt om te onderzoeken wat er is gebeurd en wat er gaande is, maar ook om toekomstige trends en beleidsrichtingen te identificeren.

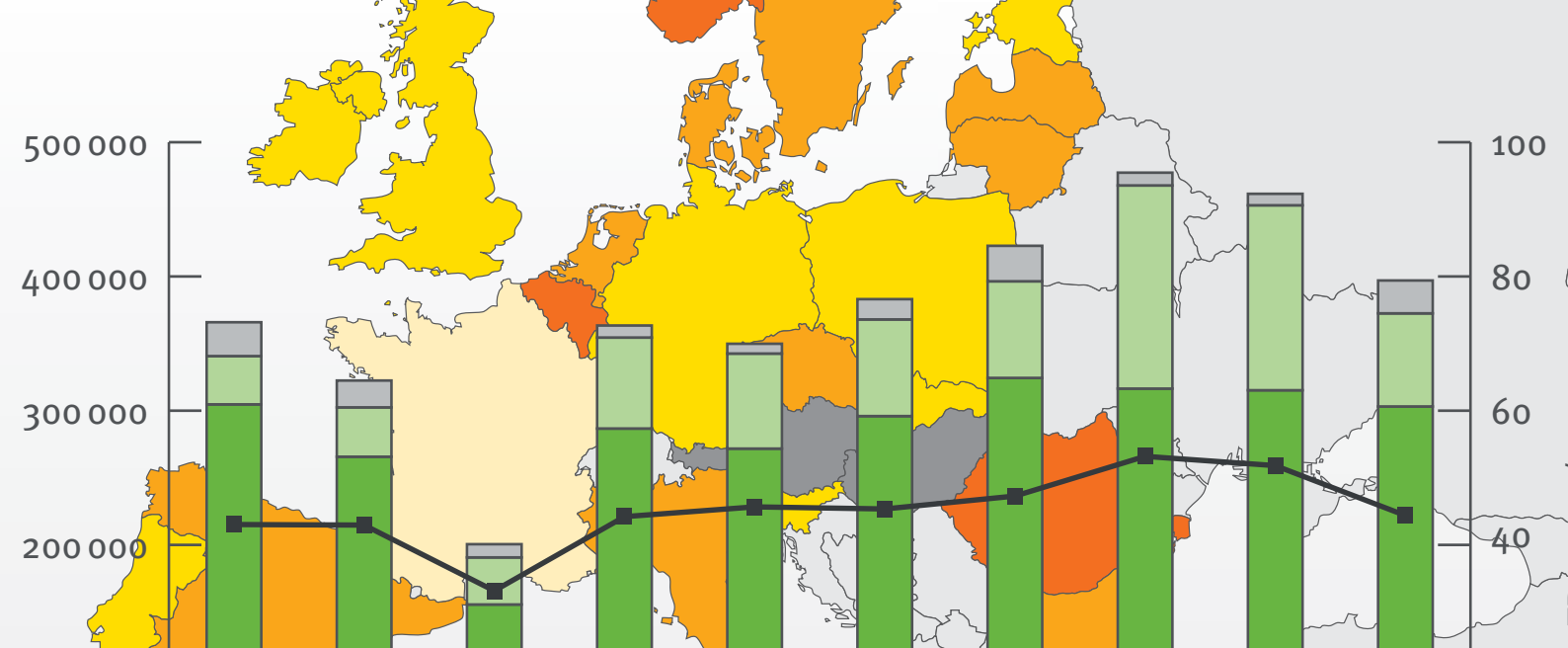
TESSy, één loket voor gegevens over infectieziekten in Europa

Surveillancenetwerken

Gespecialiseerde volksgezondheidsdeskundigen in elke lidstaat leveren gegevens aan TESSy, die vervolgens door het ECDC worden gevalideerd en geanalyseerd. Zij maken deel uit van de volgende netwerken:

- Europees surveillancenetwerk voor influenza
- Europees netwerk voor via voedsel en water overdraagbare ziekten en zoönoses
- Europees surveillancenetwerk voor seksueel overdraagbare aandoeningen
- Europees surveillancenetwerk voor invasieve bacterieziekten
- Europees surveillancenetwerk voor hiv/aids
- Europees surveillancenetwerk voor tuberculose
- Europees surveillancenetwerk voor antimicrobiële resistentie
- Europees netwerk voor zorggerelateerde infecties
- Europees surveillancenetwerk voor legionellose
- Europees surveillancenetwerk voor difterie
- Europees surveillancenetwerk voor gebruik van antimicrobiële middelen
- Europees surveillancenetwerk voor door vaccinatie te voorkomen ziekten
- Europees surveillancenetwerk voor de ziekte van Creutzfeldt-Jakob
- Europees surveillancenetwerk voor hepatitis B/C (vanaf 2012)

Wetenschappelijk advies — Bewijs voor actie

Het ECDC verstrekt wetenschappelijke adviezen en richtsnoeren waarmee beleidsmakers en volksgezondheidswerkers hun beslissingen kunnen onderbouwen. De toegewezen wetenschappers en epidemiologen van het ECDC voeren risicobeoordelingen uit op verzoek van de Europese Commissie of een lidstaat. Hun werkzaamheden variëren van het opdracht geven voor literatuuroverzichten en statistische analyses tot het verzamelen van wetenschappelijke adviezen van internationale deskundigen. Voor de ontwikkeling van officiële wetenschappelijke adviezen en richtsnoeren richt het ECDC specifieke panels op. Zo'n panel stelt een eerste advies op dat vervolgens door het adviesforum van het ECDC wordt besproken, beoordeeld en goedgekeurd.

Onafhankelijke adviezen

De wetenschappelijke adviezen en richtsnoeren van het ECDC zijn strikt onafhankelijk en worden niet beïnvloed door commerciële of gevestigde belangen. Mogelijke belangenverstreming bij medewerkers of deskundigen wordt zorgvuldig beoordeeld. Dit is een belangrijk principe dat het ECDC zorgvuldig in acht neemt.

Het ECDC heeft formele overeenkomsten gesloten met de nationale referentielaboratoria

Medische microbiologie — Speurwerk naar ziekteverwekkers

De bestrijding van infectieziekten is afhankelijk van de opsporing en karakterisering van ziekteverwekkers in het laboratorium. Het ECDC beschikt zelf niet over laboratoria, maar heeft formele overeenkomsten gesloten met de nationale referentielaboratoria van belangrijke volksgezondheidsinstellingen in Europese lidstaten. Het ECDC faciliteert de ontwikkeling en efficiënte werking van een systeem voor medische microbiologie dat tijdige en

betrouwbare informatie kan leveren voor de preventie en bestrijding van infectieziekten in afzonderlijke landen en op Europees niveau. Aan laboratoria worden opdrachten gegund om Europese surveillanceactiviteiten te ondersteunen en professionele opleidingen te verzorgen. Het ECDC geeft adviezen omtrent de medisch-microbiologische functies van referentielaboratoria, werkt aan de harmonisatie van standaarden en bewaakt de kwaliteit.

A detailed microscopic illustration of the human throat. The background is dark, with numerous cilia (hair-like structures) extending upwards. Several spherical, translucent viruses with red internal structures are scattered throughout the scene. In the lower right foreground, a large, circular, textured structure, possibly a cell or a large virus, is shown in detail, featuring a blue outer layer and a red, granular interior.

Voorbeelden van recente verzoeken

- Hoe kan het nieuwe papillomavirusvaccin tegen baarmoederhalskanker het beste worden gebruikt?
- Onder geiten in Nederland is Q-koorts uitgebroken. In hoeverre vormt deze ziekte een bedreiging voor de gezondheid van de mens?
- Hoe vaak moeten spermadonaties worden getest op virusziekten?
- Moet de Europese Unie in geval van een nieuwe pandemie vanuit een oogpunt van maximale kostenbesparing de vaccins voor alle landen aanschaffen en hoeveel zou elk land nodig hebben?
- Hoe gaan we om met het risico op humane hemorragische koorts (junivirus) in transplantaten?
- Kan de uitbraak van cholera in Haïti uiteindelijk een bedreiging voor Europese burgers vormen?

Griepvirussen in de keel, illustratie

Richtsnoeren voor de seizoensgriep ontwikkelen

Voor het ontwikkelen van richtsnoeren voor een nieuwe seizoensgriep voert het ECDC eerst intern een risicobeoordeling uit, waarbij vroege rapporten van nationale instanties worden bestudeerd om trends, overdrachtspatronen, ernst, kwetsbare bevolkingsgroepen en gevolgen te identificeren. Vervolgens worden bevindingen, analyses en adviesvoorstellen ter beoordeling voorgelegd aan leden van het adviesforum van het ECDC en andere externe deskundigen. Naarmate het seizoen vordert, wordt de ernst van de griep nauwlettend gecontroleerd. Als duidelijk wordt dat de griep dat seizoen ernstiger zal zijn dan gewoonlijk, stuurt het ECDC waarschuwingen naar de autoriteiten en volksgezondheidsinstanties in de lidstaten en wordt het publiek geïnformeerd. Met behulp van virologische analyses die in door het ECDC gecoördineerd veldonderzoek worden bevestigd, wordt beoordeeld of het vaccin geschikt is voor een bepaald seizoen. Deze analyses bevestigden bijvoorbeeld dat de seizoensgriepvaccins voor 2010 bescherming boden tegen de griepvirussen van dat seizoen. Het Venice-netwerk (Vaccine European New Integrated Collaboration Effort) van het ECDC volgt ook

Uitwisseling van het laatste nieuws over de griep

het nationale vaccingebruik. Op verzoek van het Europees Geneesmiddelenbureau (EMA) zijn in twee door het ECDC gecoördineerde, multinationale, onafhankelijke wetenschappelijke onderzoeken specifieke bedenkingen over de veiligheid van vaccins onderzocht. Al deze activiteiten dragen bij tot de ontwikkeling van beleid, goede praktijken en richtsnoeren voor publieke paraatheid en maatregelen, die vervolgens worden gecommuniceerd naar de juiste professionals en beleidsmakers en het algemene publiek.

„Wat doen we als we geen deskundige kunnen vinden die niet wordt gecompromitteerd door gevestigde belangen? We gaan door met zoeken!”

Johan Giesecke, wetenschappelijk hoofd

Capaciteit en communicatie op het vlak van volksgezondheid – Wij luisteren en reageren

Steun aan lidstaten voor capaciteitsversterking

De geschiedenis leert ons dat het veel tijd en moeite kost om goede volksgezondheidssystemen voor de bestrijding van infectieziekten op te zetten. Dergelijke systemen zijn kwetsbaar en moeten constant worden onderhouden en ontwikkeld om goed te functioneren. De geschiedenis leert ons ook dat er zonder goed functionerende systemen snel grote epidemieën kunnen ontstaan waarvan de bestrijding zeer moeilijk en duur kan zijn. Het onderhouden van efficiënte volksgezondheidssystemen is daarom een gezonde investering voor de toekomst.

Het ECDC steunt lidstaten in hun inspanningen om krachtige systemen voor de bestrijding van infectieziekten op te zetten en te onderhouden door de capaciteit en behoeften van volksgezondheidssystemen te beoordelen en door uitgebreide, langlopende opleidingsprogramma's en perma-

nente educatie voor deskundigen te bieden. Voortbouwend op zijn kennis en capaciteit op het gebied van preventie en bestrijding van infectieziekten en zijn gedegen begrip van volksgezondheidsstructuren in Europa, verzamelt en deelt het ECDC in samenwerking met diverse belanghebbenden bewijs over effectieve en kostenefficiënte interventies.

Wij zorgen dat informatie terecht komt bij wie die nodig heeft

Een belangrijk onderdeel van de werkzaamheden van het ECDC is het verspreiden van wetenschappelijke bevindingen en het delen van kennis over hoe informatie effectief kan worden verstrekt aan specifieke doelgroepen, zij het beleidsmakers, wetenschappers, de media of het algemene publiek.

Lidstaten wenden zich tot het ECDC voor advies over risicocommunicatie en over communicatie tijdens een crisis, of ze nu met een acute bedreiging worden geconfronteerd of de verspreiding van een endemische ziekte willen tegengaan. Communicatie verandert voortdurend. Zo maken veel mensen tegenwoordig gebruik van nieuwe interactieve media als ze informatie over gezondheid zoeken, terwijl anderen slechts beperkt toegang tot of belangstelling voor deze nieuwe technologieën hebben.

Het ECDC zoekt een antwoord op de nieuwe communicatiebehoefte en -uitdagingen van lidstaten door:

- te werken aan bewijsmateriaal voor gezondheidscommunicatie;
- vast te stellen wat de beste methoden zijn om te communiceren met verschillende segmenten van het publiek;
- goede praktijken en nieuwe ideeën te verzamelen en te verspreiden;
- de mogelijkheden van nieuwe media te verkennen.

Publicaties van het ECDC

Het ECDC geeft publicaties uit over een groot aantal infectieziekten, variërend van het uitgebreide epidemiologisch jaarverslag over overdraagbare ziekten in Europa en het

jaarverslag over bedreigingen die in de EU worden gevolgd, tot technische rapporten en richtsnoeren. De wetenschappelijke publicaties zijn bedoeld voor deskundigen en worden in het Engels gepubliceerd. Publicaties voor het algemene publiek worden in de 23 officiële EU-talen, het IJslands en het Noors uitgegeven.

Eurosurveillance

Dit wekelijkse online wetenschappelijke tijdschrift is een van de toonaangevende tijdschriften over infectieziekten in Europa. Het is een vrij toegankelijk tijdschrift zonder auteursvergoedingen. Het staat bekend om zijn snel ingaan op urgente onderwerpen en was het eerste collegiaal getoetste tijdschrift waarin een voorlopige analyse van het genoom van het pandemische H1N1-influenza-A-virus werd gepubliceerd.

Website

De website van het ECDC bevat nieuws, updates en gedetailleerde informatie over surveillance, wetenschappelijke rapporten, opleiding en andere activiteiten, inclusief koppelingen naar nationale instanties en EU-organen.

COLD? FLU?

**GET WELL
WITHOUT
ANTIBIOTICS**

18 November
2009

For more information, visit
antibiotic.ecdc.europa.eu

**EUROPEAN
ANTIBIOTIC**

*Overall in Europe wordt met campagnes
aandacht besteed aan de Europese
Antibioticadag*

Ondersteuning van nationale campagnes

Europese Antibioticadag

De Europese Antibioticadag is een initiatief onder leiding van het ECDC dat jaarlijks in de week van 18 november wordt gehouden en een platform biedt voor nationale campagnes voor een verstandig gebruik van antibiotica. Resistentie tegen antibiotica wordt beschouwd als een van de meest urgente bedreigingen voor de volksgezondheid in Europa en het correcte gebruik van antibiotica is van essentieel belang om te voorkomen dat het aantal resistente bacteriën toeneemt.

Vanaf de eerste Europese Antibioticadag in 2008 is het initiatief specifiek gericht op het publiek, huisartsen en voorschrijvende artsen en verpleegkundigen in ziekenhuizen.

Toolkits

Er worden ECDC-toolkits met communicatiemateriaal beschikbaar gesteld aan nationale volksgezondheidsinstanties om het bewustzijn voor preventie en bestrijding van specifieke infectieziekten te verhogen. De toolkits bevatten belangrijke boodschappen en materialen die aan nationale of lokale campagnes voor gezondheidscommunicatie kunnen worden aangepast.

Campagneposters kunnen eenvoudig aan lokale behoeften worden aangepast

„Het is belangrijk de boodschap over te brengen dat de veiligheid van de Europese burger, als het gaat om infectieziekten, niet een gelukkige samenloop van omstandigheden is, maar het resultaat van hard werken, en dat die veiligheid gemakkelijk kan omslaan als dat werk niet wordt gedaan.”

Karl Ekdahl, afdelingshoofd Volksgezondheids capaciteit en communicatie

Muggen kunnen ziekten als malaria en denguekoorts overbrengen

Ziekteprogramma's van het ECDC — Waarmee houden wij ons bezig?

De EU-lidstaten hebben toegezegd om informatie over een aantal infectieziekten met elkaar te delen. In verband hiermee wordt de ontwikkeling van specifiek EU-beleid alsmede de uitvoering, opvolging en evaluatie van dit beleid ondersteund door programma's van het ECDC. Deze programma's hebben onder meer betrekking op de volgende activiteitsterreinen en ziekten.

Antimicrobiële resistentie en zorggerelateerde infecties

Antibioticagebruik, resistentie tegen antibiotica en diverse typen infecties in ziekenhuizen en andere zorginstellingen.

Door vaccinatie te voorkomen ziekten en invasieve bacteriële infecties

Vaccinatievraagstukken en de ziekten die door vaccinatie te voorkomen zijn, zoals difterie, infecties met *Haemophilus influenzae* type B, mazelen, meningokokken, bof, kinkhoest, pneumokokkeninfecties, poliomyelitis, rabiës, rotavirus, rodehond, tetanus, infecties met het humaan papillomavirus (HPV) en waterpokken.

Griep (influenza)

Seizoensgriep, grieppandemie en aviaire influenza (vogelgriep). Het programma houdt zich ook bezig met vraagstukken over griepvaccinatie, antivirale middelen en opkomende resistentie hiertegen.

Preventie is hoofdzaak

Met simpele hygiënemaatregelen kan de verspreiding van infecties worden beperkt

Tuberculose

Tuberculose en het probleem van resistentie tegen geneesmiddelen. Ook in combinatie met hiv-infectie.

Opkomende en door vectoren overdraagbare ziekten

Ziekten die door insecten en andere „vectoren” worden overgedragen, reisgerelateerde ziekten en nieuwe of mogelijk terugkerende ziekten: chikungunyakoorts, denguekoorts, hantavirusinfecties, ziekte van Lyme (borreliose), malaria, pest, Q-koorts, severe acute respiratory syndrome (SARS), pokken, door teken overgedragen encefalitis, tularemie, virale hemorrhagische koortsen, West-Nijlkoorts en gele koorts.

Via voedsel en water overdraagbare ziekten en zoönoses

Ziekten die van dier op mens kunnen overgaan (zoönoses), zoals botulisme, brucellose, campylobacteriose, legionellose, ziekte van Creutzfeldt-Jakob en andere overdraagbare spongiforme encefalopathieën, cryptosporidiose, echinokokkose, giardiasis, hepatitis A, hepatitis E, infectie met *Escherichia coli*, listeriose, norovirusinfectie, salmonellose, shigellose, toxoplasmose, trichinellose en yersiniose.

Hiv, seksueel overdraagbare aandoeningen en andere via bloed overdraagbare ziekten

Chlamydia, gonorrhoe, syfilis, hepatitis B, hepatitis C en hiv/aids.

Infectieziekten — Enkele belangrijke bedreigingen

Antimicrobiële resistentie en ziekenhuisinfecties

Infecties door bacteriën die resistent zijn tegen antibiotica, vormen een enorm en snelgroeiend probleem, vooral in ziekenhuizen. Omdat deze bacteriën moeilijk te doden zijn, leiden dergelijke infecties tot een langere ziekteduur en een langer verblijf in het ziekenhuis, en verhogen ze het sterfterisico.

Hiv/aids

Naar schatting 30 % van de 700 000 mensen met hiv in Europa weet niet dat ze geïnfecteerd zijn. Dat heeft tot gevolg dat deze personen niet van beschikbare behande-

lingen kunnen profiteren en onbewust anderen met hiv kunnen besmetten, zoals partners of ongeboren kinderen.

Tuberculose

Het aantal gevallen van tuberculose (tbc) neemt toe onder kwetsbare groepen als migranten en hiv-positieve personen. In heel Europa komen gevallen van resistente tbc voor, die zeer moeilijk of zelfs helemaal niet te behandelen zijn.

Griep (influenza)

Elke winter worden honderdduizenden mensen in de EU ernstig ziek door de seizoensgriep. In een gemiddeld griepseizoen komen enkele duizenden van hen te overlijden, vaak onnodig omdat er efficiënte vaccins beschikbaar zijn voor mensen met een verhoogd risico.

Klimaatverandering

De klimaatverandering kan in Europa tot nieuwe ziektepatronen leiden, bijvoorbeeld door verschuivingen in het verspreidingsgebied van door vectoren overdraagbare ziekten als hantavirusinfectie, West-Nijlvirusinfectie, tekenencefalitis, ziekte van Lyme, malaria en denguekoorts.

Lage vaccinatiedekking

Als gevolg van een lage vaccinatiedekking in sommige landen zijn ziekten als mazelen niet onder controle en bezig met een terugkeer. Als de vaccinatiedekking nog verder achteruitgaat, bestaat de kans dat ziekten als polio, die in Europa zijn uitgeroeid, terugkeren.

Welke rol kunt u spelen?

Opleiding

Opleiding staat centraal in de werkzaamheden van het ECDC en vergroot de deskundigheid van professionals van volksgezondheidsinstellingen in de hele EU. Het ECDC leidt ook instructeurs op, ontwikkelt lesmateriaal en ondersteunt opleidingsprogramma's in samenwerking met partners om het arbeidspotentieel in de volksgezondheidszorg in de lidstaten te versterken. Enkele voorbeelden van cursusonderwerpen: epidemiologische aspecten van vaccinatie, tijdreeksanalyse, beschrijvende methoden voor en inleiding op modellering en voorspelling, en een gezamenlijke opleiding over de bestuurlijke, epidemiologische en microbiologische aspecten van uitbraakonderzoek.

Het door het ECDC gecoördineerde Europese opleidingsprogramma voor interventie-epidemiologie (EPIET) biedt een tweejarige cursus en praktische ervaring op dit terrein voor de surveillance en bestrijding van infectieziekten.

Parallel hieraan leiden het ECDC en partneragentschappen het Europese opleidingsprogramma voor medische microbiologie (Euphem), een andere tweejaarlijkse cursus die in opleidingslocaties in laboratoria overal in Europa wordt gegeven.

Verder bevordert het ECDC wederzijdse ondersteuning tussen landen via online uitwisselings- en jumelageprogramma's, waarbij laboratoria en protocollen worden gedeeld.

Het ECDC trekt externe deskundigen aan

Het ECDC nodigt wetenschappers met relevante deskundigheid uit om zitting te nemen in wetenschappelijke panels en werkgroepen van het Centrum en het te assisteren bij zijn activiteiten. Om het arsenaal aan mogelijke deskundigen uit te breiden heeft het ECDC een directory van kandidaat-deskundigen opgezet, waarvoor alle deskundigen

met relevante expertise en wetenschappelijke bekwaamheid een sollicitatie kunnen indienen.

Daarnaast publiceert het ECDC openbare aanbestedingen en oproepen voor het indienen van voorstellen voor subsidies voor het verrichten van gespecialiseerde werkzaamheden.

„Wij leiden epidemiologen op zoals ze vroeger de bouwers van kathedralen opleidden: ze moesten het vak eerst in de praktijk leren en pas daarna mochten ze zich bij het gilde aansluiten. Zo doen wij dat ook. Bij een van onze programma's zijn ongeveer 50 zeer hoog opgeleide mensen van universiteiten en volksgezondheidsinstellingen betrokken die concrete ervaring nodig hebben. We plaatsen hen buiten hun eigen land, betaald, om te leren door te doen. De kathedraal van de volksgezondheid kunnen we nu misschien nog niet in al haar glorie bewonderen, maar we zijn bezig haar essentiële fundamenten te leggen en hopen dat ze nooit zal worden afgebroken.”

Denis Coulombier, afdelingshoofd Surveillance en respons

De directeur en leden van de raad van bestuur van het ECDC

Belangrijke feiten over het bestuur

Als onafhankelijk EU-agentschap legt het ECDC verantwoording af aan een **raad van bestuur** waarvan de leden worden benoemd door de lidstaten, het Europees Parlement en de Europese Commissie. De raad van bestuur stelt de directeur van het ECDC aan, die verantwoordelijk is voor de dagelijkse leiding van het Centrum. Daarnaast ziet de raad erop toe dat het Centrum zijn opdracht en taken uitvoert in overeenstemming met de oprichtingsverordening. De raad van bestuur keurt het werkprogramma en de begroting van het ECDC goed, ziet toe op de uitvoering ervan en stelt het jaarverslag en de rekeningen van het Centrum vast. Kortom, de raad is het feitelijke bestuursorgaan van het Centrum. De raad komt minstens tweemaal per jaar bijeen.

Het **Adviesforum** adviseert de directeur van het Centrum over de kwaliteit van het wetenschappelijke werk dat door het ECDC wordt uitgevoerd. Het bestaat uit hoofdvertegenwoordigers van nationale volksgezondheidsinstellingen en -agentschappen, voorgedragen door de lidstaten op basis van hun wetenschappelijke bekwaamheid, en een volksgezondheidsambtenaar van de Europese Commissie. Ook Europese wetenschappelijke verenigingen en maatschappelijke organisaties kunnen waarnemers naar het Adviesforum sturen. De directeur van het ECDC nodigt de WHO uit om de vergaderingen bij te wonen om een synergie tussen de wetenschappelijke werkzaamheden van de WHO en die van het ECDC te garanderen. Behalve als adviesorgaan voor het ECDC fungeert het adviesforum ook als kanaal voor de uitwisseling van informatie en bundeling van kennis over gezondheid tussen lidstaten. Het adviesforum komt ten minste viermaal per jaar bijeen.

De **bevoegde instanties** van het ECDC zijn instellingen of wetenschappelijke organen die onafhankelijk wetenschappelijk en technisch advies verstrekken of activiteiten verrichten. Ze zijn aangesteld door de overheden van de lidstaten. Ze ondersteunen het ECDC en het ECDC werkt met hen samen voor al zijn activiteiten, in het bijzonder het voorbereidende werk voor wetenschappelijke adviezen, wetenschappelijke en technische bijstand, verzameling van gegevens, opsporing van nieuwe bedreigingen voor de volksgezondheid en publieksvoorlichtingscampagnes.

Operationeel sinds **mei 2005**
Gevestigd in **Stockholm, Zweden**
Directeur **Marc Sprenger**
Lidstaten **EU-27 en de drie overige EER-landen**
Oprichtingsverordening **Verordening (EG) nr. 851/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 tot oprichting van een Europees Centrum voor ziektepreventie en bestrijding**
Begroting **56 miljoen EUR in 2010**
Medewerkers **350**

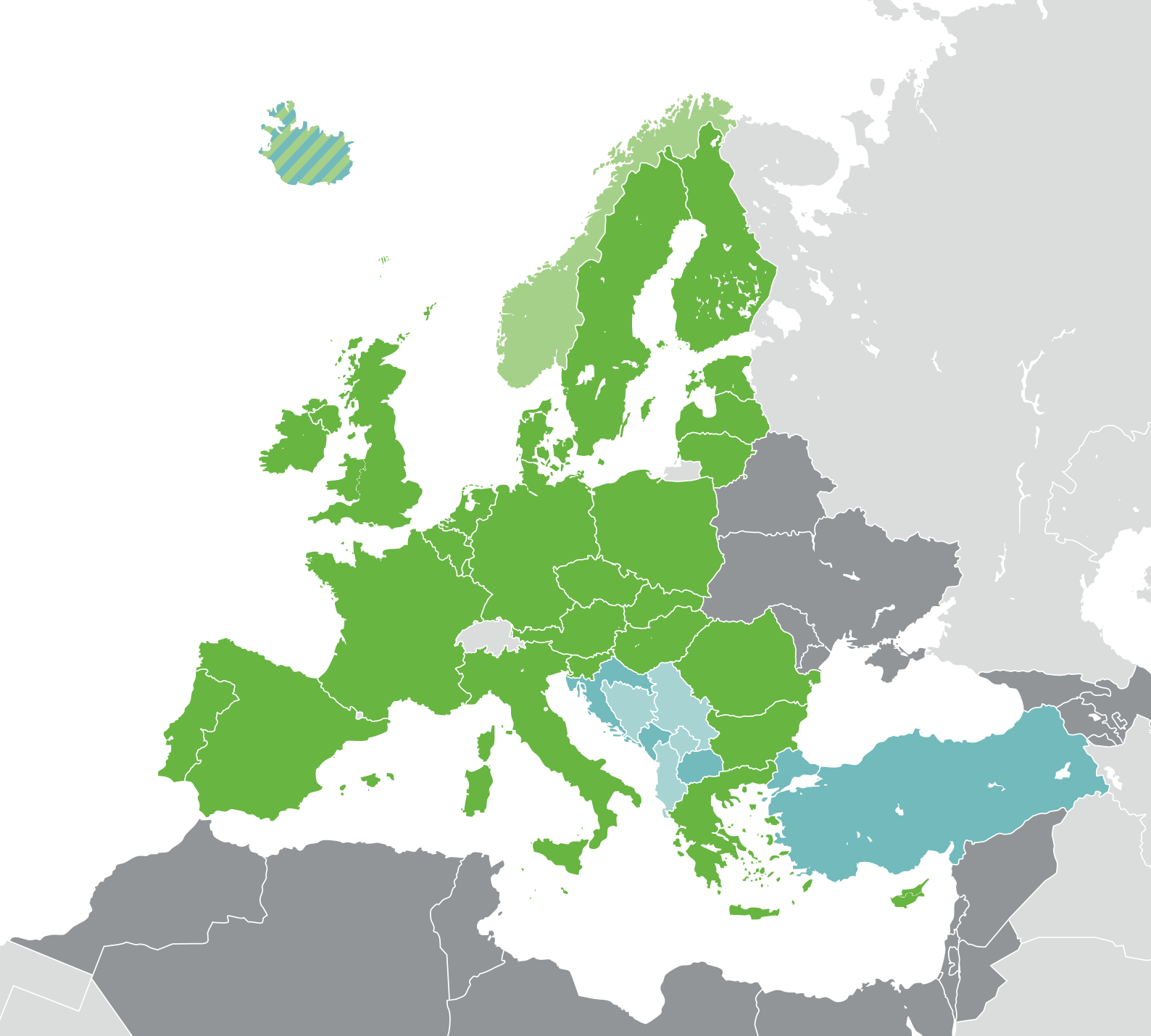

Samenwerking met onze partners

Het ECDC biedt het gehele EU-systeem en de EU-lidstaten actieve ondersteuning in hun pogingen de preventie en bestrijding van infectieziekten te verbeteren. We verstrekken adviezen en bewijzen aan belangrijke EU-partners (met name de Europese Commissie, het Europees Parlement en het EU-voorzitterschap) om acties op EU-niveau te ondersteunen. Daarnaast verstrekken we adviezen en, op verzoek, praktische hulp aan onze nationale partners in de lidstaten.

Behalve met de EU-lidstaten werkt het ECDC samen met de overige EER-landen IJsland, Liechtenstein en Noorwegen. Inmiddels betreft het ECDC ook kandidaat-lidstaten van de EU (Kroatië, Montenegro, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië en Turkije) bij zijn werkzaamheden, evenals de potentiële kandidaat-lidstaten van de EU en de landen die onder het Europees nabuurschapsbeleid vallen. Het ECDC werkt nauw samen met de WHO en andere belangrijke tegenhangers in de wereld, zoals de Amerikaanse centra voor ziektebestrijding, het Chinese centrum voor ziektebestrijding en het Canadese agentschap voor volksgezondheid. Het ECDC onderhoudt ook actief contact met maatschappelijke organisaties.

- **Europese Unie (EU)**
27 lidstaten
- **EER/EVA**
IJsland, Noorwegen, Liechtenstein
- **EU-kandidaat-lidstaten**
Kroatië, IJsland, Montenegro, voormalige Joegoslavische Republiek Macedonië, Turkije
- **Potentiële kandidaatlidstaten**
Albanië, Bosnië en Herzegovina, Kosovo krachtens Resolutie 1244/99 van de VN-Veiligheidsraad, Servië
- **Europees nabuurschapsbeleid**
Algerije, Armenië, Azerbeidzjan, Egypte, Georgië, Israël, Jordanië, Moldavië, Marokko, Libanon, Libië, Palestijnse Autoriteit, Syrië, Tunesië, Oekraïne en Wit-Rusland

Alle foto's © ECDC, behalve:

© Tobias Hofsäss, voorpagina links

© Istockphoto, voorpagina rechts, pp. 6, 7, 9, 11, 14, 18, 19, 26

© Reporters p. 8

© Science Picture Library pp. 12, 20

Reproductie is toegestaan, mits de bron wordt vermeld.

Alle foto's in deze publicatie vallen onder het auteursrecht en kunnen zonder de uitdrukkelijke toestemming van de auteursrechthouder voor geen ander doel dan voor deze publicatie worden gebruikt.

HOE KOM IK AAN EU-PUBLICATIES?

Gratis publicaties:

- bij EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- bij de vertegenwoordigingen en delegaties van de Europese Unie.
Ga voor de contactgegevens naar <http://ec.europa.eu> of stuur een fax naar +352 2929-42758.

Betaalde publicaties:

- bij EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Betaalde abonnementen (bv. jaarreeksen van het *Publicatieblad van de Europese Unie* en de jurisprudentie van het Hof van Justitie van de Europese Unie):

- via een van de verkoopkantoren van het Bureau voor publicaties van de Europese Unie (http://publications.europa.eu/others/agents/index_nl.htm).

**Europees Centrum voor ziektepreventie en -bestrijding
(ECDC)**

Postadres:

ECDC, 171 83 Stockholm
ZWEDEN

Bezoekadres:

Tomtebodavägen 11a, Solna
ZWEDEN

Telefoon: +46 858601000

Fax: +46 858601001

www.ecdc.europa.eu

Een agentschap van de Europese Unie

www.europa.eu

Deze brochure is beschikbaar in de volgende talen:

Bulgaars, Deens, Duits, Engels, Ests, Fins, Frans, Grieks, Hongaars,
Iers, IJslands, Italiaans, Lets, Litouws, Maltees, Nederlands, Noors,
Pools, Portugees, Roemeens, Slowaaks, Sloveens, Spaans, Tsjechisch
en Zweeds

Publicatiebureau

